

Mundus Aspectabilis Philosophice Consideratus

Falck, Joseph

Augustae Vindelicorum, 1740

§. V. An Anima distinguatur à suis potentiis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95848](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95848)

§. V.

An Anima distinguatur à suis potentiis?

Potentia vitales numerantur à Philosopho quinque, nempe vegetativa, sensitiva, locomotiva, intellectiva & appetitiva: omnes in anima rationali, non item in reliquis inveniuntur. Hæ potentia dividuntur in organicas & inorganicas: Organicae sunt, quæ sine immediato influxu, activo vel passivo, cujusdam organi corporei nunquam operantur vitaliter; talis est locomotiva vitalis, vegetativa, sensitiva omnes, ut visiva, auditiva, &c. & appetitiva in brutis. Inorganicae sunt, quæ sine influxu saltem immediato ullius organi corporei operantur, ut intellectus & voluntas. Hæ potentia tam organicae, quam inorganicae subdividuntur in completas & incompletas. Completæ sunt totus actus primus proximus præsuppositus ad operandum, anima v. g. simul cum specie, decreto Dei, habitibus, organis, &c. atque has potentias non esse adæquatè cum anima identificatas, palam est. Incompletæ nihil dicunt in recto præter congenitam animæ virtutem ad operandum vitaliter, & de his à reliquo actu primo proximo distinctis, est præsens controversia.

Qua in re communior opinio contra Thomistas est, potentias vitales animæ, nec inter se, nec ab anima distingui realiter. Prob. 1. Auctoritate SS. Patrum. 1. S. August. tract. 15. in Joan. ait: *Intellectus non est aliud, quam anima.* Idem asserit S. Isidorus lib. 11. Etym. *Anima, dum vivificat corpus, anima est; dum vult, voluntas; dum intelligit, mens; dum recolit, memoria; dum aliquid sentit, sensus.* Adstipulatur Mellissius serm. 11. super Cantica, inquit: *Tria intueor in anima, rationem, memoriam & voluntatem, & hæc tria eandem esse animam.* Ita Patres alii, quibus consonat Aristoteles dicens, animam esse id, quo vivimus & movemur, & sentimus, & intelligimus.

Probant 2. ratione: quia natura tendit ad suos fines viâ, quâ potest, brevissimâ; brevior est autem via identitatis quam distinctionis: cur enim anima agat per potentias distinctas, quod potest per seipsam? 3. Anima influit immediatè in suos actus liberos: ergo est identificata cum sua volendi potentia. Ant. pater, quia aliàs non esset in se formaliter digna præmio vel supplicio, & tamen Script. dicit Ezech. 18. *Anima, quæ peccaverit, ipsa morietur.* 4. Omne principium appetitivum est necessario etiam cognoscitivum, quia ignoti nulla cupido; nihil volitum, nisi cognitum, juxta axiomata notissima; sed voluntas humana est principium appetitivum: igitur etiam cognoscitivum, atque adeo intellectus & voluntas inter se identificantur.

Pro sententia contraria hæc afferuntur argumenta: Voluntas est potentia libera, intellectus est potentia necessaria: rursus voluntas est potentia cæca: ergo distinguitur ab intellectu. Sed facilis est Resp. Voluntas est potentia libera, dum vult liberè, con. dum intelligit, negatur. Similiter intellectus, dum intelligit, est potentia necessaria; dum vult, est potentia libera. Nam eadem est anima, quæ vult, & intelligit: & relatè ad operationes intellectivas, dicitur intellectus agens necessariò; relatè ad volitivas saltem plerasque dicitur voluntas agens liberè. Deinde voluntas est potentia cæca formaliter, non realiter; cæca dicitur voluntas, quia dum concipitur velle, non concipitur cognoscere.

Utre.

Ulteriùs: potentia intelligendi & volendi sunt spirituales, nec indigent organo corporeo: e contra potentia sensitiva & vegetativa sunt materiales, egentque immediato influxu organi corporei. 2. Talis est causa, qualis est effectus; sed effectus à potentia sensitiva & vegetativa producti sunt materiales: ab intellectu & voluntate spirituales. 3. Absurdum est dicere, quòd auris videat, & oculus intelligat: ergo hæ potentia distinguuntur. Ut ejusmodi difficultates solvantur, non opus est, nisi ut præ oculis habeatur controversia status. Potentia sensitiva hominis sunt equidem materiales, si sumantur in recto concretivè pro complexo ex facultate congenita animæ, & simul ex organo corporeo, quo egent ut instrumento; non item, si sumantur in recto denominativè pro sola vitali facultate animæ congenita, de qua hìc est quaestio.

Deinde causa & effectus habent equidem similitudinem aliquam, non tamen perfectam, nisi causa sit univoca; nam in æquivoca potest effectus esse diversus; poterunt igitur etiam à potentiis animæ hominis prodire effectus diversi, spirituales & materiales. Exemplum habes in Deo, qui multos effectus producit materiales, & tamen purissimus est spiritus: item in Angelo, motum producente in rebus corporeis. Ultimum denique consequens sic distinguitur: hæ potentia distinguuntur, inadæquatè, con. adæquatè, negatur. Potentia organica constituuntur ex anima & organo: quod est ex parte animæ, si hæc sit indivisibilis, idem est in aure & oculo; quod autem est ex parte organi, distinguitur: ergo licet possit dici, quòd potentia animæ, quæ est in aure, videat; non tamen simpliciter dici debet, quòd videat auris.

CAPUT II.

De Vita.

Viventibus annumerantur communiter DEUS, Angeli, homines, bruta & plantæ: de quatuor prioribus quidem, quæ cognoscunt & appetunt, non est dubium; de plantis quoque Doctorum communis doctrina est, uti vidimus Contempl. II. nec enim vita ipsis denegari potest, nisi fiat quaestio de nomine, in qua tamen utique loquendum est cum pluribus: nam plantæ habent corpus organicum, quasi venis & arteriis distinctum, quibus sugunt & digerunt alimentum, illudque in omnes partes dispensant, nascuntur ex semine, speciem suam propagant, crescunt & maturantur, habent suum magnitudinis terminum: ergo habent indicia vitæ, seu tales motus, per quos conveniunt cum viventibus. Jam quaeritur, quid sit vivere?

§. I.

Conceptus Vitæ.

Vita in actu secundo est motio perfectè immanens, intentionalis vel organica: & hujus principium est vita in actu primo. Explicatur: per motionem immanentem intelligimus operationem, quæ tendit ad perfectionem operanti intrinsecam, quæ proinde per se provenit ab intrinseco, & suo principio inhæ-